

Sygn. akt III AUa 347/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SO del. do SA Lucyna Stąsik-Żmudziak (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2016 r. w Lublinie

sprawy E. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 25 stycznia 2016 r. sygn. akt VII U 1497/15

oddala apelację.

Lucyna Stąsik-Żmudziak Elżbieta Czaja Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

III AUa 347/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zobowiązał E. K. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do 31 marca 2015 roku w kwocie 3 191,04 zł. wraz z odsetkami. W ocenie organu rentowego pobrane przez wnioskodawczynię stypendium stażowe, od którego zostały odprowadzone składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe stanowi podstawę do uznania że wnioskodawczyni osiągnęła przychód, który skutkuje zawieszeniem otrzymywanego świadczenia.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniosła E. K.. W odwołaniu wnioskodawczyni podała, że stypendium, jakie otrzymała nie jest dochodem ze stosunku pracy.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 25 stycznia 2016 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że E. K. nie jest zobowiązana do zwrotu pobranych świadczeń za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 marca 2015 roku w kwocie 3 191,04 zł. i odsetek w kwocie 96,98 zł.

Sąd Okręgowy ustalił, że E. K. nabyła prawo do renty w drodze wyjątku (niesporne).

Wnioskodawczyni w okresie od stycznia 2015 roku do marca 2015 roku otrzymała stypendium szkoleniowe, od którego zostały odprowadzone składki do ZUS, chociaż nie było takiego obowiązku. Stypendium, które otrzymała wnioskodawczyni związane było z jej udziałem w szkoleniu mającym na celu usprawnienie osoby niepełnosprawnej (wyjaśnienia wnioskodawczyni potwierdzone zeznaniami k. 10v).

Sąd Okręgowy orzekł, że w myśl art. 104 ust. 7 i 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 j.t. ze zm.), prawo do emerytury i renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust.1 pkt 4 i 6 (ust1). Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust.1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3 (ust. 2).Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do emerytów i rencistów osiągających przychód z tytułu działalności wykonywanej za granicą (ust.3). Przepisy ust. 1, 1a i 2 stosuje się również do osób wyłączonych z obowiązku ubezpieczenia społecznego z tytułu ustalenia prawa do emerytury i renty lub wykonujących działalność niepodlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z uwagi na podleganie temu obowiązkowi z innego tytułu (ust.4). Przepisów ust.1-4 nie stosuje się do honorariów z tytułu działalności twórczej i artystycznej (ust.5). Za przychód, o którym mowa w ust.1, uważa się również kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, wypłacanego na podstawie Kodeksu Pracy, i kwoty świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego (ust.6).

W świetle powyższych przepisów kwota uzyskanego przez wnioskodawczynię stypendium szkoleniowego nie stanowi przychodu, który powoduje zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia rentowego otrzymywanego przez ubezpieczoną. Wypłacona wnioskodawczyni renta nie jest świadczeniem nienależnym pobranym w rozumieniu przepis art. 138 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach. Dodatkowo Sąd wskazał, iż otrzymane przez wnioskodawczynię stypendium szkoleniowe (za ostatnie miesiące 2014 roku), było przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny, obecnie rozpoznawania sprawa dotyczy tego samego stypendium tylko za okres 2015 roku (akta sprawy sygn. VII U 746/15).

W świetle powyższych przepisów w ocenie Sądu Okręgowego kwota uzyskanego przez wnioskodawczynię stypendium szkoleniowego nie stanowi przychodu, który powoduje zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia rentowego otrzymywanego przez ubezpieczoną. Wypłacona wnioskodawczyni renta nie jest świadczeniem nienależnym pobranym w rozumieniu przepis art. 138 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art.138 ust.1 i 2 w związku z art.104 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wnosił o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji wskazał, że bezsporne jest, że iż wnioskodawczyni pobierając rentę przyznaną w drodze wyjątku przez Prezesa ZUS, otrzymała stypendium stażowe, od którego zostały naliczone i odprowadzone do ZUS - przez organizatora szkolenia i stażu - składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz wypadkowe.

W związku z powyższym, bezspornym jest również, że w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 marca 2015 roku, wnioskodawczyni nie była uprawniona do renty wyjątkowej - przyznawanej osobom, które wskutek szczególnych okoliczności nie są w stanie podjąć pracy i nie mają niezbędnych środków utrzymania.

Organ rentowy nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, że nie ma podstaw do żądania od wnioskodawczyni zwrotu pobranych za wskazany okres świadczeń albowiem Sąd I Instancji przy wydawaniu zaskarżonego wyroku błędnie przyjął, iż wnioskodawczyni nadal pobierała stypendium szkoleniowe wskazując, iż otrzymane przez wnioskodawczynię stypendium szkoleniowe za ostatnie miesiące 2014 roku, było przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny, zaś obecnie rozpoznawana sprawa dotyczy tego samego stypendium tylko za okres 2015 roku – orzekł jak w sentencji.

Sąd I Instancji nie uwzględnił faktu, iż wnioskodawczyni pobrała trzymiesięczne stypendium stażowe z tytułu stażu pracy odbytego w Spółdzielni (...) w L. w łącznej kwocie 3.725,21 złotych, od którego to stypendium zostały odprowadzone przez płatnika składki emerytalno-rentowe i wypadkowe.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza naruszenia prawa materialnego, ani sprzeczności w ustaleniach faktycznych Sądu Okręgowego. Bezsporną okolicznością jest fakt, że wnioskodawczyni jest uprawniona do renty wyjątkowej oraz że w okresie od 01.12.2014r. do 28.02.2015r. ukończyła staż zawodowy na stanowisku pracownika biurowego, zorganizowany przez (...) s.c. J. W. (1), J. W. (2) (...) w ramach projektu (...) w ramach projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – Priorytetu VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich” Działanie 6.1” Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie”, Poddziałanie 6.1.1.”Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy”. Staż odbywał się w Spółdzielni (...) w L.. Celem stażu było uzyskanie doświadczenia w nowym zawodzie oraz nabycie praktycznych umiejętności zawodowych przez uczestnika projektu. Staż ten był kontynuacją szkolenia odbywanego przez wnioskodawczynię w okresie od 20 października do 25 listopada 2014 roku, kiedy to skorzystała z możliwości nabycia dodatkowych kwalifikacji zawodowych i podjęła szkolenie w ramach finansowanego przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki kursu „Pracownik biurowy z obsługą komputera”, w ramach którego otrzymała wówczas stypendium w łącznej kwocie 506,złoty brutto.

Stypendium z tytułu stażu zawodowego, tak samo jak stypendium szkoleniowe nie jest przychodem wymienionym w przepisie art.104 ust.3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem ustawodawca wyraźnie wskazuje, że tylko przychód z zatrudnienia, służby lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia pozarolniczej działalności powoduje konieczność zmniejszenia lub zawieszenia wypłaty świadczenia.

Staż zawodowy, będący kontynuacją szkolenia zawodowego nie jest zatrudnieniem tego rodzaju, które powoduje nawiązanie stosunku pracy i obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne.

Z tytułu stażu zawodowego, podobnie jak wcześniej z tytułu szkolenia otrzymała nie wynagrodzenie ale stypendium stażowe. Stypendium stażowe nie jest przychodem z tytułu zatrudnienia ani pracy zawodowej. Stypendium stażowe jest w istocie nadal stypendium szkoleniowym, związanym z odbywanym szkoleniem w ramach projektu „Dziś aktywni – jutro zatrudnieni”.

Należy zgodzić się z Sądem Okręgowym, że fakt odprowadzenia przez organizatora kursu składki na ubezpieczenia społeczne od wypłaconego stypendium nie rodzi skutków w postaci zawieszenia świadczenia.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza naruszenia prawa materialnego – art.104 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepisy te stanowią, że prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności

podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społeczne. Skoro stypendium wypłacone wnioskodawczyni w okresie trwania kursu nie jest wymienione wśród tych tytułów ubezpieczenia, które powodują zawieszenie świadczenia, przepis nakazujący zawieszenie świadczenia nie znajduje zastosowania. Oznacza to, że świadczenie wypłacone wnioskodawczyni nie było świadczeniem nienależnym w rozumieniu art.138 ust.1 i 2 tej ustawy i nie podlega zwrotowi.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela argumentację prawną Sądu Okręgowego zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i wyrażony przez ten Sąd pogląd. Wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu, a apelacja organu rentowego nie podważa zasadności rozstrzygnięcia.

Z tych względów na podstawie art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.